VALTIOVARAINMINISTERIÖ

26.11.2019

Kunta- ja aluehallinto-osasto
Mäenpää

Hallintovaliokunta

HE 31/2019 vp laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Lisäselvitys määräaikaisista vähennyksistä pysyviksi tehtäviksi siirtyvistä tehtävistä

Hallintovaliokunta pyysi kokouksessaan 26.11.2019 VM:ltä lisäselvitystä seuraavista kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen aiempina vuosina tehdyistä määräaikaisista vähennyksistä, jotka ehdotetaan otettavaksi vuodelle 2020 huomioon valtionosuusprosentissa pysyvinä tehtävinä:

- Todennetun osaamisen rekisteri (vähennys 250 000 €)
- Vakiomuotoisten tietoluovutusten hinnoittelumuutos (vähennys 1 317 151 €)
- Opiskelijavalintajärjestelmä (vähennys 1 547 000 €).

Yhteensä näiden tehtävien vaikutus peruspalvelujen valtionosuusprosenttiin vuonna 2020 on - 0,01 prosenttiyksikköä.

1. **Todennetun osaamisen rekisteri**

Todennetun osaamisen rekisteriä (nykyisin Kansallisten opiskeluoikeuksien ja suoritusten keskitetty integraatiopalvelu, Koski) koskeva vähennys on otettu valtionosuudesta vähennyksenä huomioon vuodesta 2014 lähtien.

KOSKI-palvelun tarkoituksena on tuoda ns. luvanvaraiseen opetukseen kuuluvat tutkintotiedot yhteen kansalliseen palveluun, jota kautta ne ovat hallitusti kaikkien näitä tietoja tarvitsevien tahojen käytettävissä kaikissa tutkintotietoa hyödyntävissä prosesseissa luotettavasti, turvallisesti, yhdenmukaisesti ja ajantasaisesti. KOSKI/Todennetun osaamisen rekisteri muodostaa tutkintotiedon päätietovarannon, joka sisältää luotettavimman tiedon kunkin suomalaisen oppijan tutkintotiedoista. Viranomaistietovaranto korvaa paperisen todistuksen ensisijaisena asiointimuotona. Sähköinen viranomaistietovaranto vähentää eri hallinnonalojen päällekkäistä virkatyötä ja helpottaa kansalaisen asiointia.

Valtioneuvoston talouspoliittisen ministerivaliokunnan 12.3.2013 puoltamien ICT-hankkeita koskevien linjausten mukaisesti rekisterin kehittäminen ja ylläpito toteutettaisiin keskitetyllä rahoituksella, koska kyseessä on kansallisesti keskeinen perustietovaranto, jota voidaan hyödyntää useiden viranomaisten toiminnassa. Kansalaisten ohella keskeisiä hyödynsaajia ovat kunnat sekä opetuksen ja koulutuksen järjestäjät, jotka pääosin ovat kuntia ja kuntayhtymiä, Kansaneläkelaitos, työ- ja elinkeinoministeriö, Tilastokeskus, VM kuntatieto, Eläketurvakeskus ja Kansallinen arviointivirasto.

Palvelua on kehitetty vuosina 2015-2018 ja ylläpitovaihe käynnistyy vaiheittain vuosien 2018-2019 aikana. Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (HE 72/2017) perusteluissa todetaan, että ”kehittämisvaiheen jälkeen perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen valtakunnallinen tietovarannon, opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelun sekä oppijanumerorekisterin on arvioitu aiheuttavan ylläpitokustannuksia 950 000 euroa vuonna 2018 ja 1 150 000 euroa vuodesta 2019 alkaen pitäen sisällään 2,5 henkilötyövuotta sekä ostopalveluna ylläpito-, käyttö-, kapasiteetti- ja tietoliikennetoiminnot.” Edelleen todetaan, että ”rekisterin ylläpitokustannukset katetaan sen kehittämisestä ja käytöstä hyötyviltä tahoilta eli opetus- ja kulttuuriministeriöltä, työ- ja elinkeinotoimistoilta, Tilastokeskukselta sekä kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta tehtävillä määrärahasiirroilla. Kansaneläkelaitos ja mahdolliset muut valtion talousarvion ulkopuoliset palvelun hyödyntäjät osallistuvat sen ylläpitoon käyttömaksuin.

2. **Vakiomuotoisten tietoluovutusten hinnoittelumuutos**

Kiinteistötietojärjestelmän tietopalvelua koskeva vähennys on otettu kuntien valtionosuudessa huomioon vuodesta 2013 lähtien.

Kyseessä on pysyvä lakisääteinen järjestely, jolla kuitataan maksuosuus kuntien ja muiden viranomaisten käytössä olevasta kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta. (Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta 908/2012). Kunnilta ei peritä kiinteistötietojärjestelmän käytöstä erillisiä maksuja, vaan käyttökustannus katetaan valtionosuudesta tehtävällä vähennyksellä.

3. **Opiskelijavalintajärjestelmä**

Opiskelijavalintajärjestelmää koskeva vähennys kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta on ollut vuodesta 2014 lähtien.

Opiskelijavalintajärjestelmien uudistamisesta ja ylläpitämisestä aiheutuvat lisäkustannukset perustuvat haku- ja valintajärjestelmien kokonaisvaltaiseen uudistamiseen, opintopolku-käyttöliittymäpalvelujärjestelmään, asiakaspalvelujärjestelmään, käyttö-, kapasiteetti- ja tietoliikennepalveluihin.

Uudet palvelut kattavat ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen sekä aikuiskoulutuksen haku- ja valintapalvelut.

Opiskeluvalintapalvelujärjestelmä esitettiin rahoitettavaksi Valtioneuvoston talouspoliittisen ministerivaliokunnan 12.3.2013 puoltamien ICT-hankkeita koskevien linjausten mukaisesti keskitetyllä rahoituksella, koska ne ovat välttämättömiä, kansallisesti keskeisiä lainsäädäntöön perustuvia palveluja koulutukseen hakeutuville sekä opetuksen ja koulutuksen järjestäjille. Kansallisten keskeisten palvelujen keskitetty rahoitus on kustannustehokkaampaa kuin käyttömaksuilla rahoitettavat erilliset palvelut. Koulutukseen hakeutuvilta perittävät käyttömaksut eivät mahdollistaisi hakijoiden yhdenvertaista ja tasapuolista kohtelua. Hakijoiden ohella keskeisiä hyödynsaajia ovat opetuksen ja koulutuksen järjestäjät, jotka pääosin ovat kuntia ja kuntayhtymiä.

Valtion vuoden 2013 talousarvion yhteydessä eduskunta hyväksyi lausuman, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus osoittaa kehyspäätöksessään riittävät resurssit Opetushallituksen vastaaman oppijan verkkopalvelukokonaisuuden kehittämiseen ja ylläpitoon. Vuoden 2015-2018 kehyspäätöksen yh-

teydessä tehtiin määrärahasiirto Opetushallituksen ylläpitämien uusien keskitettyjen oppijan palveluiden pysyvään ylläpitoon. Määrärahatarve todettiin pysyväksi, mutta pienenevän vuoteen 2018 mennessä.